

Úterý, 4. července 2017

P8_TA(2017)0282

Společné minimální normy pro občanskoprávní řízení

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 4. července 2017 obsahující doporučení Komisi o společných minimálních normách pro občanskoprávní řízení v Evropské unii (2015/2084(INL))

(2018/C 334/05)

Evropský parlament,

- s ohledem na článek 225 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na čl. 67 odst. 4 a čl. 81 odst. 2 SFEU,
- s ohledem na čl. 19 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a na článek 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),
- s ohledem na článek 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP) a na příslušnou judikaturu,
- s ohledem na pracovní dokument o „Vytvoření společných minimálních norem pro občanskoprávní řízení v Evropské unii – právní základ“⁽¹⁾,
- s ohledem na studii o posuzování evropské přidané hodnoty vypracovanou Oddělením pro posuzování celoevropského přínosu, které je součástí Výzkumné služby Evropského parlamentu (EPRS), s názvem „Společné minimální normy pro občanskoprávní řízení“⁽²⁾,
- s ohledem na hloubkovou analýzu výzkumné služby poslancům v rámci EPRS s názvem „Europeizace občanskoprávního řízení: Cesta ke společným minimálním normám?“⁽³⁾,
- s ohledem na hloubkovou analýzu generálního ředitelství pro vnitřní politiky nazvanou „Harmonizovaná pravidla a minimální normy v evropském právu občanskoprávního řízení“⁽⁴⁾,
- s ohledem na projekt Evropského právního institutu (ELI) / Mezinárodního ústavu pro sjednocení soukromého práva (UNIDROIT) na téma „Od nadnárodních zásad k evropským pravidlům občanskoprávního řízení“ (From Transnational Principles to European Rules of Civil Procedure),
- s ohledem na dokument Amerického právního institutu (ALI) / UNIDROIT „Principy nadnárodního občanskoprávního řízení“ (Principles of Transnational Civil Procedure)⁽⁵⁾,
- s ohledem na „Studii o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se určitých aspektů občanskoprávního řízení“, tzv. „Stormeovu zprávu“⁽⁶⁾,
- s ohledem na předběžný soubor ustanovení jednacího řádu Jednotného patentového soudu,

⁽¹⁾ PE 572.853, prosinec 2015.

⁽²⁾ PE 581.385, červen 2016.

⁽³⁾ PE 559.499, červen 2015.

⁽⁴⁾ PE 556.971, červen 2016.

⁽⁵⁾ *Uniform Law Review*, 2004(4).

⁽⁶⁾ M. Storme, *Studie sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se určitých aspektů občanskoprávního řízení* (závěrečná zpráva, Dordrecht, 1994).

Úterý, 4. července 2017

- s ohledem na unijní *acquis* v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech,
- s ohledem na judikaturu Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) týkající se zásad vnitrostátní procesní autonomie a účinné soudní ochrany ⁽¹⁾,
- s ohledem na srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2016,
- s ohledem na studii Evropské komise pro efektivnost soudnictví č. 23 z roku 2016 nazvanou „Evropské soudní systémy: účinnost a kvalita justice“,
- s ohledem na dokument Evropské sítě pro justiční vzdělávání z roku 2016 nazvaný „Principy justičního vzdělávání“ ⁽²⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 2. dubna 2014 [o přezkumu Stockholmského programu v polovině období](#) ⁽³⁾,
- s ohledem na články 46 a 52 jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Výboru pro právní záležitosti (A8-0210/2017),

Judikatura Soudního dvora týkající se vnitrostátní procesní autonomie a účinné soudní ochrany

- A. vzhledem k tomu, že podle ustálené judikatury Soudního dvora týkající se zásady procesní autonomie jsou v případě, že neexistují pravidla Unie pro procesní aspekty sporu souvisejícího s právem Unie, členské státy povinny určit příslušné soudy a stanovit pravidla pro postupy, které mají být použity v případě kroků zahájených na ochranu práv zaručených Unii;
- B. vzhledem k tomu, že podle téže judikatury závisí uplatnění vnitrostátních předpisů týkajících se procesních pravidel na dvou důležitých podmínkách: vnitrostátní procesní pravidla nesmí být při uplatnění ve sporech souvisejících s právem Unie méně příznivá než při uplatnění na obdobné žaloby vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti) a jejich rámec nesmí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat prosazování práv a povinností vyplývajících z unijního práva (zásada efektivity);
- C. vzhledem k tomu, že chybí-li unijní ustanovení, která by harmonizovala procesní pravidla, se kompetence členských států stanovit procesní pravidla k prosazování práv svěřených Unii nerozšiřuje na zavádění nových opravných prostředků ve vnitrostátních právních řádech za účelem zajištění použitelnosti práva Unie ⁽⁴⁾;
- D. vzhledem k tomu, že obsah judikatury Soudního dvora usnadňuje toto prosazování práv svěřených Unii prostřednictvím jeho spolupráce se soudy na úrovni členských států a současně umožňuje lepší pochopení právních předpisů Unie mezi občany a těmito soudy;

Listina základních práv

- E. vzhledem k tomu, že právo na účinné opravné prostředky a spravedlivý proces zakotvené v článku 47 Listiny a v článku 6 EÚLP představuje jednu ze základních záruk právního státu a demokracie a je neoddělitelně spjata s občanskoprávním řízením jako celkem;

⁽¹⁾ Viz mj.: rozsudek ze dne 16. prosince 1976, *Comet BV vs. Produktschap voor Siergewassen*, 45/76, ECLI:EU:C:1976:191 a rozsudek ze dne 15. května 1986, *Marguerite Johnston vs. Chief Constable of the Royal Ulster Constabulary*, 222/84, ECLI:EU:C:1986:206.

⁽²⁾ K dispozici online na: http://www.ejtn.eu/PageFiles/15756/Judicial%20Training%20Principles_CS.pdf

⁽³⁾ Přijaté texty, [P7_TA\(2014\)0276](#).

⁽⁴⁾ Viz mj.: rozsudek ze dne 13. března 2007, *Unibet (London) Ltd a Unibet (International) Ltd vs. Justitiekanslern*, C-432/05, ECLI:EU:C:2007:163.

Úterý, 4. července 2017

- F. vzhledem k tomu, že ačkoli je článek 47 Listiny závazný a článek 6 EÚLP stanovuje obecnou zásadu práva Unie, není úroveň ochrany práva na spravedlivý proces v občanskoprávním řízení, zejména pak rovnováha mezi právem žalobce na přístup ke spravedlnosti a právy žalovaného na obhajobu, harmonizována v celé Unii;
- G. vzhledem k tomu, že právo na spravedlivý proces je nicméně, jakožto základní právo, doplněno několika procesními sekundárními legislativními akty Unie, včetně nařízení o drobných nárocích⁽¹⁾, směrnice o právní pomoci⁽²⁾, doporučení o prostředcích kolektivní právní ochrany⁽³⁾, směrnice o žalobách na zdržení se jednání v zájmu ochrany spotřebitelů⁽⁴⁾ a směrnice o náhradě škody podle předpisů o hospodářské soutěži⁽⁵⁾;

Acquis Unie týkající se justiční spolupráce v občanských věcech

- H. vzhledem k tomu, že unijní občané, zejména občané, kteří cestují přes hranice, se v současné době s mnohem větší pravděpodobností setkají se systémy občanskoprávního řízení jiného členského státu;
- I. vzhledem k tomu, že minimální občanskoprávní procesní normy na úrovni Unie by mohly přispět k modernizaci vnitrostátních řízení, zajištění rovných podmínek pro podniky a ke zvýšenému hospodářskému růstu prostřednictvím účinných a efektivních systémů justice a současně usnadnit přístup občanů ke spravedlnosti v Unii a přispět k dodržování základních svobod v Unii;
- J. vzhledem k tomu, že legislativa Unie se stále větší měrou zabývá otázkami občanskoprávního řízení nejen horizontálně, například pokud jde o případ volitelných nástrojů⁽⁶⁾, ale i z hlediska konkrétního odvětví a v rámci různých oblastí politiky, jako je duševní vlastnictví⁽⁷⁾, ochrana spotřebitele⁽⁸⁾ nebo v nedávné době právo hospodářské soutěže⁽⁹⁾;
- K. vzhledem k tomu, že nesystematická povaha harmonizace procesních pravidel na úrovni Unie byla opakovaně kritizována a vznik tohoto unijního práva občanskoprávního řízení pro konkrétní odvětví představuje problém pro soudržnost systémů občanskoprávního řízení na vnitrostátní úrovni i jednotlivých nástrojů Unie;
- L. vzhledem k tomu, že cílem navrhované směrnice je zavést rámec rozhodování civilního soudnictví pomocí systematizace stávajících unijních pravidel občanskoprávního řízení a rozšíření jejich oblasti působnosti na všechny záležitosti, které spadají do působnosti práva Unie;
- M. vzhledem k tomu, že navrhovaná směrnice je určena k tomu, aby pomohla dosáhnout koordinovanějšího, soudržnějšího a systematictějšího přístupu k systémům civilního soudnictví, který není omezený hranicemi, zájmy a zdroji jednotlivých zemí;

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích (Úř. věst. L 199, 31.7.2007, s. 1).

⁽²⁾ Směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003 o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech (Úř. věst. L 26, 31.1.2003, s. 41).

⁽³⁾ Doporučení Komise ze dne 11. června 2013 o společných zásadách pro prostředky kolektivní právní ochrany týkající se zdržení se jednání a náhrady škody v členských státech v souvislosti s porušením práv přiznaných právem Unie (Úř. věst. L 201, 26.7.2013, s. 60).

⁽⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES ze dne 23. dubna 2009 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (Úř. věst. L 110, 1.5.2009, s. 30).

⁽⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případech porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži (Úř. věst. L 349, 5.12.2014, s. 1).

⁽⁶⁾ Viz například evropské nařízení o drobných nárocích (viz druhá poznámka pod čarou k bodu odůvodnění G výše) a nařízení o evropském příkazu k obstarání účtů (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 655/2014 ze dne 15. května 2014, kterým se zavádí řízení o evropském příkazu k obstarání účtů k usnadnění vymáhání přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 189, 27.6.2014, s. 59)).

⁽⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. L 157, 30.4.2004, s. 45).

⁽⁸⁾ Viz čtvrtá poznámka pod čarou k bodu odůvodnění G výše.

⁽⁹⁾ Viz pátá poznámka pod čarou k bodu odůvodnění G výše.

Úterý, 4. července 2017

Právní základ návrhu

- N. vzhledem k tomu, že podle čl. 4 odst. 1 a čl. 5 odst. 1 SEU (zásada svěření pravomoci) může Unie vydávat zákony v dané oblasti pouze tehdy, pokud má k takovému kroku výslovnou pravomoc a pokud je to v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality;
- O. vzhledem k tomu, že ve stávajícím rámci Smlouvy zajišťuje hlavní právní základ pro harmonizaci občanskoprávního řízení hlava V SFEU – Prostor svobody, bezpečnosti a práva;
- P. vzhledem k tomu, že v rámci Lisabonské smlouvy byl zachován požadavek přeshraničního aspektu pravomocí Unie, což znamená, že činnost Unie v oblasti občanského práva je možná pouze v případě existence spojovacího faktoru (např. bydliště, místo plnění atd.) týkajícího se alespoň dvou různých členských států;
- Q. vzhledem k tomu, že obecné ustanovení článku 114 SFEU o sbližování ustanovení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu, se používalo a stále používá jako právní základ pro celou řadu odvětvových směrnic, které harmonizují některé aspekty občanskoprávního řízení, jako je například směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví a nejnovější směrnice o náhradě škody způsobené porušením antimonopolních pravidel;
- R. vzhledem k tomu, že podle čl. 67 odst. 4 SFEU by Unie měla usnadnit přístup ke spravedlnosti, zejména zásadou vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí v občanských věcech, jak dokládá článek 81 SFEU;

Vzájemná důvěra v evropském soudním prostoru

- S. vzhledem k tomu, že volný pohyb soudních rozhodnutí je provázán s potřebou vytvořit dostatečnou úroveň vzájemné důvěry mezi justičními orgány jednotlivých členských států, zejména pokud jde o úroveň ochrany procesních práv;
- T. vzhledem k tomu, že „vzájemnou důvěrou“ se v této souvislosti rozumí důvěra, kterou by členské státy měly mít vůči všem ostatním právním a justičním systémům, a vyplývá z ní zákaz přezkoumávání opatření, která ostatní státy či jejich soudní orgány přijaly;
- U. vzhledem k tomu, že zásada vzájemné důvěry slouží k poskytování větší právní jistoty a poskytuje občanům a podnikům Unie dostatečnou stabilitu a předvídatelnost;
- V. vzhledem k tomu, že uplatňování a dodržování zásady vzájemného uznávání rozsudků a sbližování právních předpisů usnadňuje spolupráci mezi příslušnými orgány a soudní ochranu práv jednotlivců;
- W. vzhledem k tomu, že systém společných minimálních norem Unie ve formě zásad a pravidel by sloužil jako první krok pro sbližování vnitrostátních předpisů týkajících se občanskoprávního řízení a nastolil by rovnováhu mezi základními právy stran sporu v zájmu plné vzájemné důvěry mezi soudními systémy členských států;
- X. vzhledem k tomu, že existence a dodržování procesních záruk účinnosti a efektivnosti občanskoprávního řízení a rovného zacházení se stranami sporu je žádoucí a rovněž nezbytné pro zajištění vzájemné důvěry;
- Y. vzhledem k tomu, že schválení takového systému společných minimálních norem by stanovilo i minimální úroveň kvality občanskoprávního řízení v celé Unii, a tím by přispělo nejen k posílení vzájemné důvěry mezi justicemi, ale i k lepšímu fungování vnitřního trhu, neboť se odhaduje, že procesní rozdíly mezi členskými státy mohou mimo jiné zakládat narušení obchodu a mohou odrazovat podniky a spotřebitele od výkonu jejich práv na vnitřním trhu;

Úterý, 4. července 2017

Další okolnosti

- Z. vzhledem k tomu, že je nezbytné sblížení procesních režimů v Unii; vzhledem k tomu, že navrhovaná směrnice má být prvním krokem v procesu další harmonizace a sblížení systémů civilního soudnictví členských států a vytvoření občanskoprávního soudního řádu Unie v dlouhodobějším výhledu;
- AA. vzhledem k tomu, že navrhovaná směrnice se nedotýká ani organizace soudnictví členských států, ani hlavních charakteristik způsobu vedení občanskoprávního soudního řízení, ale umožňuje, aby vnitrostátní procesní pravidla zajišťovala větší účinnost;
- AB. vzhledem k tomu, že je tudíž mimořádně důležité přijmout a správně provádět právní předpisy, které zajistí přijetí společných minimálních norem občanskoprávního řízení v Unii;

Judikatura Soudního dvora týkající se vnitrostátní procesní autonomie a účinné soudní ochrany

1. bere na vědomí stěžejní úlohu Soudního dvora při budování základů občanskoprávního řízení v Unii, neboť Soudní dvůr formoval pohled na to, co občanskoprávní řízení znamená pro právní systém Unie;
2. upozorňuje však, že ačkoli byly některé normy občanskoprávního řízení, které jsou v současnosti akceptované jako součást procesního systému Unie, potvrzeny v judikatuře Soudního dvora, je třeba přínos Soudního dvora vidět spíše ve vykládání, a nikoli stanovování norem;
3. zdůrazňuje proto, že bohaté zkušenosti Soudního dvora získané při přezkumu pravidel pro opravné prostředky a procesních pravidel a kompromisy a protichůdné hodnoty, které Soudní dvůr zastává, jsou velmi cenným návodným zdrojem a měly by být zohledněny pro účely zavedení horizontálního zastřešujícího nástroje legislativní povahy, který bude obsahovat společné normy občanskoprávního řízení;

Listina základních práv

4. zdůrazňuje, že pokud jde o spravedlivý proces a přístup ke spravedlnosti, je třeba zachovat a dále rozšiřovat síť spolupráce a databáze posilující justiční spolupráci a výměnu informací;
5. vřele tudíž vítá vývoj v oblasti elektronické justice, především zřízení Evropské justiční sítě a portálu evropské e-justice, který se má stát jednotným kontaktním místem v oblasti spravedlnosti v Unii;

Acquis Unie týkající se justiční spolupráce v občanských věcech

6. vyzývá rovněž Komisi, aby posoudila, zda by měla být navržena další opatření k upevnění a posílení horizontálního přístupu k soukromoprávnímu prosazování práv zaručených právem Unie a zda by bylo možné pohlížet na minimální normy občanskoprávního řízení navrhované v tomto dokumentu jako na normy prosazující a zajišťující toto horizontální paradigma;
7. znovu opakuje, že systematické shromažďování statistických údajů o používání a výsledcích stávajících nástrojů Unie v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech je mimořádně důležité;
8. v této souvislosti vyzývá Komisi, aby posoudila, zda by dodatečná prováděcí opatření členských států mohla přispět k účinnému používání samostatných unijních řízení, a trvá na tom, že k tomuto účelu by měl být nastolen důkladný a systematický postup dohledu ze strany Komise;

Právní základ návrhu

9. připomíná, že článek 114 SFEU (harmonizace vnitřního trhu) byl využit k přijetí řady aktů Unie s procesními důsledky; připomíná dále, že tento článek 114 SFEU o sblížení ustanovení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu, se používal a stále používá jako právní základ pro celou řadu odvětvových směrnic, které harmonizují některé aspekty občanskoprávního řízení, jako je například směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví;

Úterý, 4. července 2017

10. konstatuje však, že článek 81 SFEU stanovuje přijímání opatření v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem, včetně opatření pro sblížení právních předpisů členských států, zejména pokud je to nezbytné k řádnému fungování vnitřního trhu; zastává tudíž názor, že článek 81 SFEU představuje pro navrhovaný legislativní nástroj vhodný základ;

11. tvrdí, že pojem „mezinárodní prvek“ ve znění čl. 81 odst. 1 SFEU by z hlediska přijímání opatření v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech měl být chápán v širším smyslu a neměl by tedy být vnímán jako synonymum „mezinárodního soudního sporu“;

12. upozorňuje, že stávající výklad pojmu „věci s mezinárodním prvkem“ je dosti úzký a vede k vytvoření dvou kategorií stran soudního sporu, což může vyústit v další problémy a zbytečnou spletnost; zdůrazňuje, že by proto měl být přijat širší výklad;

13. v této souvislosti zdůrazňuje, že v tomto dokumentu navrhované společné minimální normy občanskoprávního řízení by vedly k dalším přínosům z hlediska účinnosti, pokud by členské státy rozšířily jejich oblast působnosti nejen na věci spadající do působnosti práva Unie, ale na přeshraniční i čistě vnitrostátní věci obecně;

Vzájemná důvěra v evropském soudním prostoru

14. konstatuje, že hlavní činnosti Unie v evropském soudním prostoru, pokud jde o civilní soudnictví, souvisejí se zaváděním nástrojů týkajících se soudní příslušnosti, délky projednávání a přeshraničního vymáhání rozsudků;

15. opakuje a také zdůrazňuje, že volný pohyb rozsudků zvyšuje vzájemnou důvěru mezi soudními orgány členských států a právní jistotu a poskytuje občanům a podnikům v Unii dostatečnou stabilitu a předvídatelnost;

16. v tomto ohledu zdůrazňuje, že vzájemná důvěra je složitý pojem a že při budování této důvěry spolupůsobí celá řada faktorů, například justiční vzdělávání, přeshraniční justiční spolupráce a výměna zkušeností a osvědčených postupů mezi soudci;

17. poukazuje na to, že vzájemnou důvěru mohou podpořit mimo jiné nelegislativní metody, jako spolupráce soudců v rámci Evropské soudní sítě nebo jejich účast v odborném vzdělávání;

18. vítá proto devět základních principů justičního vzdělávání, které Evropská síť pro justiční vzdělávání přijala na svém generálním shromáždění v roce 2016, neboť tyto zásady stanoví společný základ a rámec pro evropskou justici i instituce justičního vzdělávání;

19. tvrdí však, že z přísně právního hlediska vzájemná důvěra na nejzákladnější úrovni předpokládá, že soudní orgány členských států budou navzájem vnímat své procesní postupy, co se týče pravidel i v praxi, jako záruky spravedlivého občanskoprávního řízení;

20. poukazuje tudíž na to, že vypracování systematických minimálních norem občanskoprávního řízení v Unii v podobě obecné horizontální směrnice by vedlo ke zvýšení vzájemné důvěry mezi soudními orgány členských států, zajistilo by rovnováhu základních procesních práv v občanskoprávních věcech v rámci celé Unie a vytvořilo by větší obecný pocit spravedlnosti, jistoty a předvídatelnosti v celé Unii;

Společné minimální normy pro občanskoprávní řízení

21. zdůrazňuje, že účinné systémy občanskoprávního řízení hrají zásadní úlohu při prosazování právního státu a základních hodnot Unie; zdůrazňuje dále, že jsou také nezbytným předpokladem udržitelného rozvoje a prostředí příznivého pro podniky a spotřebitele;

22. domnívá se, že nejasnosti týkající se promlčecích lhůt pro občany, spotřebitele a podniky ve sporech s mezinárodním prvkem mohou bránit v přístupu ke spravedlnosti; vyzývá proto Komisi a členské státy, aby posoudily proveditelnost a vhodnost harmonizace těchto promlčecích lhůt v občanskoprávním řízení;

Úterý, 4. července 2017

23. konstatuje, že je zjevně zapotřebí, aby právní předpisy stanovily soubor procesních norem použitelných na občanskoprávní řízení, a vyzývá Komisi, aby pokračovala v provádění Stockholmského programu přijatého Evropskou radou v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva;

24. podle článku 225 SFEU proto žádá Komisi, aby do 30. června 2018 předložila na základě čl. 81 odst. 2 SFEU návrh legislativního aktu týkajícího se společných minimálních norem občanskoprávního řízení v návaznosti na doporučení uvedená v příloze tohoto dokumentu;

25. potvrzuje, že doporučení, která jsou uvedena v příloze k tomuto usnesení, dodržují základní práva a zásady subsidiarity a proporcionality;

26. zastává názor, že požadovaný návrh nemá finanční dopady, neboť zavedení minimálních norem občanskoprávního řízení povede k úsporám z hlediska snížených nákladů pro strany sporu a jejich zástupce, kteří se nebudou muset seznamovat s režimem občanskoprávního řízení jiné země;

o

o o

27. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení a doporučení uvedená v příloze Komisi, Radě a parlamentům a vládám členských států.

Úterý, 4. července 2017

PŘÍLOHA USNESENÍ:

**DOPORUČENÍ KE SMĚRNICI EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY O SPOLEČNÝCH MINIMÁLNÍCH
NORMÁCH PRO OBČANSKOPRÁVNÍ ŘÍZENÍ V EU**

A. ZÁSADY A CÍLE POŽADOVANÉHO NÁVRHU

1. V Unii zůstává prosazování práva u soudů do značné míry věcí vnitrostátních procesních pravidel a praxe. Vnitrostátní soudy jsou rovněž soudy Unie. I řízení u těchto soudů musí tudíž zajistit rovný přístup, spravedlnost a účinnost, jakož i efektivní uplatňování práva Unie.

2. Provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v občanských věcech zvyšuje vzájemnou důvěru členských států v systémy civilního soudnictví ostatních členských států a opatření pro sblížení právních předpisů členských států mohou usnadnit spolupráci mezi příslušnými orgány a soudní ochranu individuálních práv. Rozsah vzájemného uznávání závisí do značné míry na řadě parametrů, mezi něž patří mimo jiné mechanismy na ochranu nároků žalobců a práv žalovaných a zaručení přístupu k soudům a spravedlnosti.

3. Ačkoli jsou členské státy stranami Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP), zkušenost ukázala, že tato skutečnost sama o sobě nezaručuje vždy dostatečnou úroveň důvěry v systémy civilního soudnictví jiných členských států. Vnitrostátní procesní pravidla občanskoprávního řízení členských států se značně různí, často z hlediska některých základních procesních zásad a záruk, což znamená riziko možného narušení vzájemné důvěry mezi justičními orgány.

4. Je tudíž nutné za účelem ochrany základních práv a svobod občanů Unie a povzbuzení modernizace vnitrostátních řízení, zajištění rovných podmínek pro podniky a pro zvýšení hospodářského růstu prostřednictvím účinných a efektivních systémů justice přijmout směrnici, která dále rozpracuje minimální normy vymezené v Listině a v EÚLP. Náležitý právní základ pro takový návrh představuje čl. 81 odst. 2 SFEU, který se týká opatření v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech. Směrnice se přijímá v souladu s řádným legislativním postupem.

5. Společné minimální normy občanskoprávního řízení jsou považovány za nezbytné k vytvoření pevného základu pro sblížení a zdokonalování právních předpisů členských států s ohledem na pružnost, která je členským státům dána při přípravě nových právních předpisů týkajících se občanskoprávního řízení při respektování obecného konsensu na zásadách občanskoprávní praxe.

6. Společné minimální normy by měly vést k větší důvěře v systémy civilního soudnictví všech členských států, což by se zase mělo projevit v efektivnější, rychlejší a pružnější justiční spolupráci v atmosféře vzájemné důvěry. Tato společná minimální pravidla by měla rovněž vést k odstranění překážek volného pohybu občanů na území členských států a měla by evropským občanům, zejména těm, kteří cestují přes hranice, umožnit, aby se nemuseli obávat styku se systémem civilního soudnictví jiného členského státu.

7. Cílem navrhované směrnice není v celém rozsahu nahradit vnitrostátní občanské soudní řády. Jejím cílem je při respektování vnitrostátních specifických rysů a základního práva na účinné opravné prostředky a spravedlivý proces zajišťující účinný přístup ke spravedlnosti spíše stanovit společné minimální normy týkající se funkce a vedení občanskoprávních řízení v členských státech ve všech věcech, které spadají do působnosti práva Unie. Směrnice má také poskytnout základ pro postupné prohlubování postupu sblížení režimů občanskoprávního řízení členských států.

8. Návrh nemá vliv na ustanovení právních předpisů členských států týkajících se organizace jejich soudů a jejich pravidel pro jmenování soudců.

Úterý, 4. července 2017

9. Tento návrh je v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality, neboť členské státy nemohou samy zavést soubor minimálních norem pro občanskoprávní řízení, a návrh nepřekračuje rámec toho, co je naprosto nezbytné pro zajištění účinného přístupu ke spravedlnosti a vzájemné důvěry v Unii.

B. ZNĚNÍ POŽADOVANÉHO NÁVRHU

Směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných minimálních normách pro občanskoprávní řízení v Evropské unii

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 81 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na žádost Evropského parlamentu určenou Evropské komisi,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Unie si stanovila za cíl zachovávat a rozvíjet prostor svobody, bezpečnosti a práva, ve kterém je zaručen volný pohyb osob. Pro postupné vytváření tohoto prostoru má Unie přijmout opatření v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem, zejména pokud je to nezbytné k řádnému fungování vnitřního trhu.
- (2) V souladu s čl. 81 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie mohou k těmto opatřením patřit opatření, jež mají za cíl zajistit mimo jiné vzájemné uznávání a výkon soudních rozhodnutí mezi členskými státy, přeshraniční doručování písemností, spolupráci při opatrování důkazů, účinný přístup ke spravedlnosti a odstraňování překážek řádného průběhu občanskoprávního řízení, v případě potřeby podporou slučitelnosti úpravy občanskoprávního řízení v členských státech.
- (3) Podle závěrů předsednictví ze zasedání Evropské rady v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999, a zejména bodu 33 těchto závěrů, by posílené vzájemné uznávání rozsudků a jiných rozhodnutí justičních orgánů a nezbytné sblížení právních předpisů usnadnily spolupráci mezi příslušnými orgány a soudní ochranu práv jednotlivce. Zásada vzájemného uznávání by proto měla být základním kamenem justiční spolupráce v občanských věcech v Unii.
- (4) Podle akčního plánu Komise pro provádění Stockholmského programu přijatého Evropskou radou v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva jsou evropský soudní prostor a správné fungování jednotného trhu postaveny na základní zásadě vzájemného uznávání, která naopak vychází z myšlenky, že členské státy navzájem důvěřují svým soudním systémům. Tato zásada může účinně fungovat pouze na základě vzájemné důvěry mezi soudci, právníky, podniky a občany. Rozsah této důvěry závisí na řadě činitelů, mezi něž patří existence mechanismů na ochranu procesních práv stran sporu v občanskoprávním řízení. Aby bylo zaručeno uplatňování uvedené zásady, jsou tudíž nezbytné společné minimální normy, které posílí právo na spravedlivý proces a účinnost soudních systémů a přispějí k účinnému režimu prosazování práva.

Úterý, 4. července 2017

- (5) Stanovením minimálních pravidel ochrany procesních práv stran sporu a usnadněním přístupu občanů ke spravedlnosti by tato směrnice měla posílit důvěru členských států v systémy civilního soudnictví ostatních členských států, a může proto pomoci podporovat kulturu základních práv v Unii a přispět i k lepšímu fungování vnitřního trhu a dodržování základních svobod Unie rozvíjením hlubšího všeobecného smyslu pro spravedlnost, jistotu a předvídatelnost v celé Unii.
- (6) Ustanovení této směrnice by se měla uplatňovat na občanskoprávní spory s mezinárodním prvkem, včetně sporů vyplývajících z porušování práv a svobod zaručených právem Unie. Odkazuje-li se ve směrnici na porušení práv přiznaných právem Unie, rozumí se tím všechny situace, ve kterých byly fyzické a právnické osoby v důsledku porušení práva stanoveného Uníi poškozeny nebo v nichž hrozí, že budou poškozeny. Členským státům by nemělo nic bránit v uplatňování ustanovení této směrnice také na čistě vnitrostátní občanskoprávní věci.
- (7) Všechny členské státy jsou smluvními stranami EÚLP ze dne 4. listopadu 1950. Záležitosti uvedené v této směrnici by měly být řešeny v souladu s uvedenou úmluvou, zejména pokud jde o práva na spravedlivý proces a účinné opravné prostředky.
- (8) Účelem této směrnice je podpořit uplatňování společných minimálních norem občanskoprávního řízení s cílem zajistit účinný přístup ke spravedlnosti v Unii. Obecně uznávané právo na přístup ke spravedlnosti je potvrzeno také článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- (9) Občanskoprávní řízení by mělo být dále zlepšeno tím, že se využije technologický vývoj v oblasti justice a nové nástroje, které mají soudy k dispozici a které mohou pomoci překonat zeměpisnou vzdálenost a její důsledky, pokud jde o vysoké náklady a délku řízení. Za účelem dalšího snížení nákladů řízení a zkrácení řízení by se mělo ještě více podporovat využívání moderních komunikačních technologií stranami a soudy.
- (10) Aby bylo možné osoby vyslechnout, aniž by musely cestovat k soudu, měly by členské státy zajistit, aby se ústní jednání i dokazování vyslechnutím svědků, znalců nebo stran mohla uskutečňovat za použití přiměřených prostředků komunikace na dálku, pokud by jejich použití nebylo s ohledem na zvláštní okolnosti případu nevhodné pro spravedlivý průběh řízení. Tímto ustanovením není dotčeno nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ⁽¹⁾.
- (11) Soudy členských států by měly mít možnost spoléhat se v technických, právních či jiných důkazních otázkách na znalecké posudky. Vyjma případů, kdy jsou zapotřebí donucovací opatření, a v souladu se svobodou poskytování služeb a judikaturou Soudního dvora by soudci v jednom členském státě měli být schopni jmenovat znalce k provedení vyšetřování v jiném členském státě, aniž by pro jejich jednání byl zapotřebí jakýkoli předchozí souhlas. V zájmu rozšíření justiční odbornosti a s ohledem na omezení při jmenování dostatečně kvalifikovaných znalců v jurisdikci jednoho členského státu, například kvůli technické náročnosti věci nebo existenci přímých či nepřímých vazeb mezi znalci a stranami sporu, by měl být vytvořen evropský seznam všech vnitrostátních seznamů znalců, který bude průběžně aktualizován v rámci portálu evropské e-justice.
- (12) Předběžná a zajišťovací opatření by měla dosáhnout řádné rovnováhy mezi zájmy navrhovatele na získání přechodné ochrany a zájmy žalovaného na tom, aby se zabránilo zneužití takové ochrany. Pokud bude před vydáním rozsudku podán návrh na přechodná opatření, soud, u něhož je návrh podán, by měl být na základě důkazů předložených navrhovatelem přesvědčen, že žalobce pravděpodobně uspěje ve věci svého nároku vůči žalovanému. Dále by mělo být od navrhovatele za všech okolností vyžadováno, aby u soudu přesvědčivě prokázal, že jeho nárok naléhavě vyžaduje soudní ochranu a že výkon existujícího nebo budoucího rozhodnutí by bez přechodných opatření mohl být zmařen nebo podstatně ztížen.

⁽¹⁾ Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech (Úř. věst. L 174, 27.6.2001, s. 1).

Úterý, 4. července 2017

- (13) Touto směrnicí by neměla být dotčena zvláštní ustanovení k dodržování práv v oblasti práv duševního vlastnictví stanovená v nástrojích Unie, a zejména ustanovení obsažená ve směrnici Evropského parlamentu a Rady ES 2004/48/ES⁽¹⁾. Směrnicí by neměla být dotčena ani zvláštní ustanovení o vymáhání přeshraničních pohledávek stanovená v evropském příkazu k obstarání účtů⁽²⁾.
- (14) Soudy by měly mít klíčovou úlohu při ochraně práv a zájmů všech stran a při účinném a efektivním vedení občanskoprávních řízení.
- (15) Zajištění spravedlivého procesu, lepšího přístupu ke spravedlnosti a vzájemné důvěry je cíl, který tvoří součást politiky Unie pro vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva, a měl by zahrnovat přístup k soudním i mimosoudním metodám řešení sporů. Za účelem podpory stran ve využívání mediace by měly členské státy zajistit, aby jejich právní úprava promlčení a prekluze nebránila stranám obrátit se na soud nebo využít rozhodčího řízení, pokud jejich pokus o mediaci selže.
- (16) Vzhledem k rozdílům mezi členskými státy, pokud jde o pravidla občanskoprávního řízení, a zejména pravidla pro doručování písemností, je nezbytné stanovit definici minimálních norem, které by se měly uplatňovat na občanskoprávní řízení spadající do oblasti působnosti práva Unie. Upřednostněny by měly být zejména ty způsoby doručování, které zajišťují rychlé a bezpečné obdržení doručovaných dokumentů potvrzené dokladem o doručení. Mělo by být tudíž široce podporováno využití moderních komunikačních technologií. Pokud jde o dokumenty, které je třeba doručit účastníkům řízení, mělo by být elektronické doručování postaveno na stejnou úroveň jako poštovní doručování. Dostupné elektronické prostředky by měly zajistit, aby obdržené dokumenty a jiné písemnosti po obsahové stránce věrně odpovídaly odeslaným dokumentům a jiným písemnostem a aby použitý způsob potvrzení o přijetí obsahoval potvrzení o přijetí adresátem a o datu přijetí.
- (17) Členské státy by měly zajistit, aby strany sporu v občanskoprávním řízení měly právo na právního zástupce dle svého výběru. V přeshraničních sporech by strany měly mít právo na právníka ve svém domovském státě pro účely předběžného poradenství a právníka v hostitelském státě pro účely vedení řízení. Důvěrnost komunikace mezi stranami sporu a jejich právníkem je zásadní pro zajištění účinného výkonu práva na spravedlivý proces. Členské státy by proto měly respektovat důvěrnost schůzek a jiných způsobů komunikace mezi právníkem a stranami sporu v rámci práva na právní zastoupení podle této směrnice. Stranám sporu by mělo být umožněno, aby se vzdaly svého práva přiznaného jim touto směrnicí, pokud jim byly poskytnuty informace o případných důsledcích rozhodnutí vzdát se tohoto práva.
- (18) Za účelem zaplacení soudních poplatků by nemělo být po žalobci vyžadováno, aby musel cestovat do členského státu soudu, u něhož byla žaloba podána, nebo aby se k tomuto účelu musel nechat zastupovat právníkem. Aby byl zajištěn účinný přístup žalobců k řízení, měly by členské státy jakožto minimum nabízet alespoň jeden ze způsobů platby na dálku stanovených v této směrnici. Informace o soudních poplatcích a způsobech jejich platby a o orgánech nebo subjektech, které jsou příslušné poskytovat praktickou pomoc v členských státech, by měly být transparentní a snadno dostupné na internetu prostřednictvím příslušných vnitrostátních internetových stránek.
- (19) Členské státy by měly zajistit dodržování základního práva na právní pomoc podle čl. 47 třetího pododstavce Listiny. Všechny fyzické nebo právnické osoby, jež jsou stranami v občanském sporu v oblasti působnosti této směrnice, ať v postavení žalobce, nebo žalovaného, by měly být schopny uplatňovat svá práva u soudů i v případě, kdy jim jejich osobní finanční situace znemožňuje nést náklady soudního řízení. Právní pomoc by měla zahrnovat poradenství před zahájením soudního řízení s cílem dosáhnout mimosoudního vyrovnání, právní pomoc při podání žaloby a zastupování před soudem a osvobození od nákladů soudního řízení. Tímto ustanovením není dotčena směrnice Rady 2003/8/ES⁽³⁾.

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. L 157, 30.4.2004, s. 45).

⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 655/2014 ze dne 15. května 2014, kterým se zavádí řízení o evropském příkazu k obstarání účtů k usnadnění vymáhání přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 189, 27.6.2014, s. 59).

⁽³⁾ Směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003 o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech (Úř. věst. L 26, 31.1.2003, s. 41).

Úterý, 4. července 2017

- (20) Vytvoření evropské justiční kultury, která plně respektuje subsidiaritu, proporcionalitu a nezávislost justice, je ústředním předpokladem efektivního fungování evropského soudního prostoru. Justiční vzdělávání je jedním z rozhodujících prvků tohoto procesu, jelikož zvyšuje vzájemnou důvěru mezi členskými státy, právníky a občany. V tomto ohledu by členské státy měly spolupracovat a podporovat odbornou přípravu a výměnu osvědčených postupů mezi osobami, které pracují v oblasti práva.
- (21) Tato směrnice stanoví minimální pravidla. Členské státy mohou rozšířit práva stanovená v této směrnici s cílem poskytnout vyšší úroveň ochrany. Tato vyšší úroveň ochrany by neměla být překážkou vzájemné důvěře a účinnému přístupu ke spravedlnosti, k jejichž usnadnění jsou tato minimální pravidla určena. Neměla by tedy být snížena úroveň ochrany stanovená Listinou, jak ji vykládá Soudní dvůr, a přednost, jednotnost a účinnost unijního práva.
- (22) Jelikož cíle této směrnice, totiž stanovení společných minimálních norem občanskoprávního řízení, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jej z důvodu rozsahu a účinků této směrnice může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (23) V souladu s [článkem 3]/[články 1 a 2] Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irsku s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, [uvedené členské státy oznámily své přání podílet se na přijímání a používání této směrnice] / [a aniž by byl dotčen článek 4 uvedeného protokolu, se uvedené členské státy neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná].
- (24) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice, a proto pro něj není závazná, ani použitelná.

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I:

PŘEDMĚT, OBLAST PŮSOBNOSTI A DEFINICE

Článek 1

Předmět

Cílem této směrnice je sblížit systémy občanskoprávního řízení, aby bylo zajištěno plné dodržování práva na účinnou právní ochranu a práva na spravedlivý proces podle článku 47 Listiny a článku 6 EÚLP stanovením minimálních norem týkajících se zahájení, vedení a uzavírání občanskoprávních řízení u soudů členských států.

Článek 2

Oblast působnosti

1. Aniž jsou dotčeny normy občanskoprávního řízení, které jsou nebo mohou být stanoveny v unijních či vnitrostátních právních předpisech, pokud tyto normy mohou být pro strany sporu příznivější, tato směrnice se použije na občanské a obchodní věci v přeshraničních sporech bez ohledu na povahu soudu, s výjimkou sporů týkajících se práv a povinností, o kterých nemohou strany podle rozhodného práva rozhodovat samy. Tato směrnice se nevztahuje zejména na daňové, celní či správní věci ani na odpovědnost státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci („*acta iure imperii*“).
2. Pro účely této směrnice se „členským státem“ rozumějí členské státy s výjimkou [Spojeného království, Irsko a] Dánska.

Úterý, 4. července 2017

Článek 3

Spory s přeshraničním prvkem

1. Pro účely této směrnice se sporem s přeshraničním prvkem rozumí takový spor, ve kterém:
 - a) alespoň jedna ze stran má bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát soudu, u něhož bylo řízení zahájeno; nebo
 - b) obě strany mají bydliště ve stejném členském státě, který je členským státem soudu, u něhož bylo řízení zahájeno, pokud se místo plnění smlouvy, místo, kde došlo ke škodné události, nebo místo výkonu soudního rozhodnutí nachází v jiném členském státě; nebo
 - c) obě strany mají bydliště ve stejném členském státě, který je členským státem soudu, u něhož bylo řízení zahájeno, pokud věc spadá do působnosti práva Unie.
2. Pro účely odstavce 1 se bydliště určí v souladu s články 62 a 63 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ⁽¹⁾.

KAPITOLA II:

MINIMÁLNÍ NORMY OBČANSKOPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ

Oddíl první:

Spravedlivé a účinné výsledky

Článek 4

Obecná povinnost účinné soudní ochrany

Členské státy stanoví opatření, řízení a nápravná opatření potřebná k zajištění výkonu práv vyplývajících z práva Unie v občanskoprávních věcech. Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být spravedlivá a nestranná a nesmí být nadměrně složitá nebo nákladná, nesmí obsahovat nepřiměřené lhůty, ani nesmí mít za následek bezdůvodná zdržení při respektování vnitrostátních specifik a základních práv.

Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být rovněž účinná a přiměřená a musí být používána způsobem, který zabraňuje vzniku překážek účinného přístupu ke spravedlnosti a poskytuje záruky proti jejich zneužití.

Článek 5

Ústní jednání

1. Členské státy zajistí spravedlivý průběh řízení. Pokud nemohou být strany fyzicky přítomny nebo pokud se strany po schválení soudem dohodnou využít prostředků urychlené komunikace, členské státy zajistí, aby se ústní jednání mohlo uskutečnit za použití jakékoli vhodné technologie komunikace na dálku, jako je videokonference nebo telekonference, má-li soud takovou technologii k dispozici.
2. Má-li osoba, která má být vyslechnuta, bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát, v němž se nachází soud, u něhož bylo řízení zahájeno, zajistí se účast této osoby na ústním jednání prostřednictvím videokonference, telekonference nebo jiné vhodné technologie komunikace na dálku s využitím postupů stanovených v nařízení (ES) č. 1206/2001. Pokud jde o videokonference, měla by být zohledněna doporučení Rady o přeshraničních videokonferencích přijatá Radou ve dnech 15. a 16. června 2015 ⁽²⁾ a činnost v rámci portálu evropské e-justice.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 351, 20.12.2012, s. 1).

⁽²⁾ Doporučení Rady „Podpora využívání a sdílení osvědčených postupů pro přeshraniční videokonference v oblasti justice ve členských státech a na úrovni EU“ (Úř. věst. C 250, 31.7.2015, s. 1).

Úterý, 4. července 2017

Článek 6

Předběžná a zajišťovací opatření

1. Členské státy zajistí, aby byla k dispozici předběžná opatření pro zachování věcného nebo právního stavu, aby byla zajištěna plná účinnost pozdějšího rozhodnutí ve věci samé, a to před zahájením řízení ve věci samé nebo kdykoli v průběhu takového řízení.

Opatření uvedená v prvním pododstavci zahrnují i opatření, která předcházejí hrozícímu porušení práva nebo mají okamžitě ukončit údajné porušování práva, jakož i opatření k ochraně aktiv nutných pro zajištění toho, aby následné vymáhání pohledávky nebylo zmařeno nebo podstatně ztíženo.

2. Taková opatření dodržují práva na obhajobu a jsou přiměřená zvláštní povaze a závažnosti údajného porušení práva a dle potřeby umožňují poskytnutí záruk úhrady nákladů a škody způsobené žalovanému neoprávněnými návrhy. Soudy jsou oprávněny požadovat, aby navrhovatel poskytl veškeré obvykle dostupné důkazy, které je s dostatečnou jistotou přesvědčí, že požadované předběžné opatření je nezbytné a přiměřené.

3. Členské státy zajistí, aby v řádně odůvodněných případech mohla být předběžná opatření přijata i bez slyšení žalovaného, jestliže by prodlení způsobilo navrhovateli nevratnou újmu nebo existuje-li prokazatelná hrozba zničení důkazů. V takovém případě jsou o tom strany informovány bez zbytečného prodlení, nejpozději po provedení opatření.

Přezkoumání, včetně práva na slyšení, se bude konat na žádost žalovaného, aby bylo možno za přiměřenou dobu po oznámení opatření rozhodnout, zda tato opatření budou pozměněna, zrušena nebo potvrzena.

Jsou-li předběžná opatření uvedená v prvním pododstavci zrušena nebo je-li následně zjištěno, že nedošlo k porušení nebo hrozbě porušení práva, může soud na žádost žalovaného nařídít navrhovateli, aby poskytl žalovanému přiměřenou náhradu škody utrpěné v důsledku těchto opatření.

4. Tímto článkem nejsou dotčeny povinnosti vyplývající ze směrnice 2004/48/ES a nařízení (EU) č. 655/2014.

Oddíl druhý:

Efektivita řízení

Článek 7

Procesní efektivita

1. Soudy členských států ctí právo na účinné opravné prostředky a na spravedlivý proces, což zajišťuje účinný přístup ke spravedlnosti, a rovněž zásadu sporného řízení, zejména rozhodují-li o nezbytnosti ústního jednání a o způsobu a rozsahu potřebného dokazování.

2. Soudy členských států jednájí co nejdříve bez ohledu na existenci prekluze u konkrétních úkonů v různých fázích řízení.

Článek 8

Odůvodněná rozhodnutí

Členské státy zajistí, aby soudy vydávaly přiměřeně podrobná odůvodněná rozhodnutí v přiměřené lhůtě, aby mohly strany sporu účinně využít veškerých práv na přezkum rozhodnutí nebo se odvolat.

Článek 9

Obecné zásady vedení řízení

1. Členské státy zajistí, aby soudy aktivně vedly případy, které jim byly předloženy, s cílem zajistit spravedlivé a účinné řešení sporů přiměřeně rychle a za přiměřených nákladů, aniž by byla narušena svoboda stran určit předmět věci a doložit k ní důkazy.

Úterý, 4. července 2017

2. Soud v přiměřeně proveditelné míře řídí věc v konzultaci se stranami sporu. Konkrétně může aktivní řízení věci zahrnovat:
- povzbuzování stran k vzájemné spolupráci během řízení;
 - určení konkrétních záležitostí během rané fáze;
 - okamžité rozhodování o tom, které záležitosti vyžadují úplné vyšetřování, a souhrnné řešení ostatních záležitostí;
 - rozhodování o pořadí, v němž mají být záležitosti řešeny;
 - pomoc stranám při smírném vypořádání celé žaloby nebo její části;
 - stanovení harmonogramů pro kontrolu postupu žaloby;
 - řešení tolika aspektů žaloby, kolik je soud schopen najednou zvládnout;
 - řešení žaloby bez nutnosti osobní přítomnosti stran sporu;
 - využití dostupných technických prostředků.

Článek 10

Dokazování

- Členské státy zajistí, aby byly k dispozici účinné prostředky pro předkládání, získávání a uchovávání důkazů s ohledem na právo na obhajobu a nutnost ochrany důvěrných informací.
- Členské státy v souvislosti s dokazováním podporují používání moderních komunikačních technologií. Soud, u něhož byla podána žaloba, použije nejjednodušší a nejméně nákladný způsob dokazování.

Článek 11

Soudní znalci

- Aniž je dotčena možnost stran předkládat znalecké posudky, členské státy zajistí, aby soud mohl kdykoli jmenovat soudní znalce s cílem zajistit znalecké posudky pro konkrétní aspekty případu. Soud danému znalci poskytne veškeré informace nezbytné k poskytnutí znaleckého poradenství.
- Nejsou-li zapotřebí donucovací opatření nebo není-li vyšetřování vedeno na místech souvisejících s výkonem pravomocí členského státu nebo na místech, kde, nebo v souvislosti s nimiž, jsou podle práva členského státu, v němž vyšetřování probíhá, přístup nebo jiné jednání zakázány nebo jsou vyhrazeny určitým osobám, zajistí členské státy v přeshraničních sporech, aby mohl soud jmenovat soudního znalce k vyšetřování mimo oblast soudní příslušnosti daného soudu bez nutnosti podání předchozí žádosti v tomto smyslu příslušnému orgánu jiného členského státu.
- Pro účely odstavců 1 a 2 Komise sloučením stávajících vnitrostátních seznamů znalců vypracuje evropský seznam znalců, který bude k dispozici na portálu evropské e-justice.
- Soudní znalci budou zaručovat nezávislost a nestrannost v souladu s ustanoveními platnými pro soudce podle článku 22.
- Odborný posudek předložený soudními znalci soudu se poskytne stranám, které mají možnost vyjádřit se k němu.

Úterý, 4. července 2017

Oddíl třetí:

Přístup k soudům a spravedlnosti

Článek 12

Urovnávání sporů

1. Členské státy zajistí, aby v kterékoli fázi řízení a s ohledem na všechny okolnosti věci mohl soud, jestliže je toho názoru, že spor je vhodný ke smírnému vypořádání, navrhnout, aby strany využily mediace k urovnání nebo ke zkoumání možnosti urovnání sporu.
2. Odstavcem 1 není dotčeno právo stran sporu, jež si zvolí mediaci, zahájit během mediačního řízení před uplynutím promlčecí nebo prekluzivní doby soudní či rozhodčí řízení ve stejné věci.

Článek 13

Náklady řízení

1. Členské státy zajistí, aby soudní poplatky ukládané v členských státech v občanskoprávních sporech nebyly nepřiměřené hodnotě sporu a aby neznemožňovaly či nadměrně neztěžovaly řízení.
2. Soudní poplatky ukládané v členských státech v občanskoprávních sporech nesmí odradit občany od podání žaloby u soudu nebo nijak bránit přístupu ke spravedlnosti.
3. Strany mohou soudní poplatky hradit prostřednictvím metod platby na dálku, včetně platby z jiného členského státu, než je členský stát, v němž se nachází soud, a to bankovním převodem nebo platbou pomocí kreditní nebo debetní karty.
4. Členské státy zajistí, aby informace o soudních poplatcích a způsobech jejich platby, jakož i o orgánech nebo subjektech, které jsou příslušné poskytovat praktickou pomoc v členských státech, byly transparentnější a snadno dostupné na internetu. Za tímto účelem členské státy předávají tyto informace Komisi, která naopak zajistí, aby byly veřejně přístupné a byly obecně šířeny veškerými vhodnými prostředky, zejména prostřednictvím portálu evropské e-justice.

Článek 14

Zásada „kdo prohrál, platí“

1. Členské státy zajistí, aby strana, která neměla úspěch ve věci, nesla náklady řízení, včetně například veškerých nákladů vzniklých v důsledku toho, že druhá strana byla zastupována advokátem nebo jiným odborníkem z oboru práva, nebo veškerých nákladů na doručení nebo překlad písemností, které jsou přiměřené ve vztahu k hodnotě nároku a byly nezbytné.
2. V případě pouze částečného úspěchu některé ze stran nebo za výjimečných okolností mohou soudy nařídít, aby byly náklady rozděleny spravedlivě nebo aby strany hradily každá své vlastní náklady.
3. Strana sporu ponese veškeré zbytečné náklady, které způsobila soudu nebo druhé straně tím, že v řízení předkládala zbytečné záležitosti nebo že jinak nepřiměřeně vyvolávala spor.
4. Soud může své rozhodnutí o náhradě nákladů řízení upravit tak, aby přihlédl k neodůvodněnému neposkytnutí spolupráce nebo účasti na snaze o smír ve zlé víře podle článku 20.

Článek 15

Právní pomoc

1. Aby zajistily účinný přístup ke spravedlnosti, členské státy zabezpečí, aby soudy mohly straně sporu poskytnout právní pomoc.

Úterý, 4. července 2017

2. Právní pomoc může zcela nebo zčásti krýt tyto náklady:
 - a) soudní poplatky, a sice prostřednictvím celkového či částečného snížení nebo jejich odložením;
 - b) náklady na právní pomoc a zastupování týkající se:
 - (i) poradenství před zahájením soudního řízení s cílem dosáhnout smíru před zahájením soudního řízení v souladu s čl. 12 odst. 1;
 - (ii) zahájení a vedení řízení u soudu;
 - (iii) veškeré náklady související s řízením včetně žádosti o právní pomoc;
 - (iv) výkonu rozhodnutí;
 - c) jiné nezbytné náklady související s řízením, které má strana sporu nést, včetně nákladů na svědky, znalce, tlumočníky a překladatele a nezbytných nákladů na cestu, ubytování a stravu dané strany a jejího zástupce;
 - d) náklady přiznané straně, které měla úspěch ve věci, v případě, že navrhovatel v žalobě neuspěje podle článku 14.
3. Členské státy zajistí, aby každá fyzická osoba, která je občanem Evropské unie nebo státním příslušníkem třetí země, který oprávněně pobývá na území některého členského státu Evropské unie, byla oprávněna podat žádost o právní pomoc, jestliže:
 - a) v důsledku své ekonomické situace není zcela nebo zčásti schopna uhradit náklady uvedené v odstavci 2 tohoto článku; a
 - b) žaloba, v souvislosti s níž je žádost o právní pomoc podávána, má s přihlédnutím k procesnímu postavení navrhovatele přiměřenou vyhlídku na úspěch; a
 - c) žalobce, který žádá o právní pomoc, je podle příslušných vnitrostátních předpisů oprávněn podávat žaloby.
4. Právnícké osoby jsou oprávněny podat žádost o právní pomoc v podobě zproštění platby zálohy na náklady řízení nebo pomoc právníka. Při rozhodování, zda takovou pomoc přiznat, mohou soudy přihlídnout mimo jiné k:
 - a) formě dotčené právnícké osoby a k tomu, zda je cílem její činnosti zisk, nebo je její činnost nezisková;
 - b) finančním možnostem společníků nebo akcionářů;
 - c) schopnosti těchto společníků nebo akcionářů získat částky potřebné k zahájení soudního řízení veřejných financí.
5. Členské státy zajistí, aby občané Unie i právnícké osoby dostali informaci o postupu, jak využít právní pomoc ve smyslu odstavců 1 až 4 tak, aby byl postup účinný a přístupný.
6. Tímto článkem není dotčena směrnice 2003/8/ES.

Článek 16

Financování

1. Členské státy zajistí, aby v případech, kdy žalobu financuje soukromá třetí strana, tato soukromá třetí strana nesměla:

Úterý, 4. července 2017

- a) usilovat o ovlivňování procesních rozhodnutí žalující strany, včetně rozhodnutí o smíru;
- b) financovat žalobu proti žalovanému, který je konkurentem poskytovatele finančních prostředků, nebo na němž je poskytovatel financování závislý;
- c) účtovat nepřiměřený úrok u poskytovaných finančních prostředků.

2. Členské státy zajistí, aby v případech, že žalobu financuje soukromá třetí osoba, bylo zakázáno rovněž odvozovat poskytovanou odměnu nebo úrok účtovaný poskytovatelem finančních prostředků z částky dosažené ve smíru nebo z přiznané náhrady škody, pokud není takové ujednání o financování regulováno orgánem veřejné moci za účelem zajištění zájmů stran.

Oddíl čtvrtý: Spravedlivý průběh řízení

Článek 17

Doručování písemností

1. Členské státy zajistí, aby byly zásadně používány metody zaručující přijetí doručovaných písemností.
2. Členské státy zajistí, aby dokumenty o zahájení řízení nebo dokumenty s obdobnými účinky a předvolání k soudnímu jednání mohly být v souladu s vnitrostátním právem doručeny některým z těchto způsobů:
 - a) osobní doručení;
 - b) poštovní služby;
 - c) doručení elektronickými prostředky, jako je fax nebo elektronická pošta.

Doručení se osvědčuje potvrzenkou o doručení s uvedením data doručení, kterou adresát podepíše.

Pro účely doručování elektronickými prostředky podle prvního pododstavce písm. c) tohoto odstavce se použijí přiměřeně náročné technické normy, které zaručí totožnost odesílatele a bezpečný přenos doručovaných dokumentů.

Tyto písemnosti lze doručit i osobně, přičemž příslušná osoba, která doručení uskutečnila, podepíše dokument, v němž uvede, že příjemce písemnosti přijal nebo odepřel jejich přijetí bez jakéhokoli oprávněného důvodu, a datum doručení.

3. Není-li doručení v souladu s odstavcem 2 možné a je-li s jistotou známa adresa žalovaného, lze doručení provést jedním z těchto způsobů:
 - a) osobním doručením na osobní adresu žalovaného osobám, které žijí ve stejné domácnosti jako žalovaný nebo jsou tam zaměstnány;
 - b) v případě, že žalovaný je osobou samostatně výdělečně činnou nebo právnickou osobou, osobním doručením na obchodní adresu žalovaného osobám, které žalovaný zaměstnává;
 - c) uložení písemností v poštovní schránce žalovaného;
 - d) uložení písemností na poště nebo u příslušných veřejných orgánů a vložení písemného oznámení o tomto uložení do poštovní schránky žalovaného za předpokladu, že dokumenty jsou v písemném oznámení jasně označeny jako dokumenty soudu nebo že je v dokumentech poukázáno na to, že doručení se na základě uvedeného oznámení pokládá za uskutečněné a že počínají běžet lhůty;
 - e) doručení poštou bez dokladu podle odstavce 4, pokud má žalovaný adresu v členském státě původu;
 - f) doručení elektronickými prostředky s automatickým potvrzením o doručení za předpokladu, že žalovaný s tímto způsobem doručení výslovně souhlasil předem.

Úterý, 4. července 2017

Doručení podle prvního pododstavce písm. a) až d) tohoto odstavce se potvrzuje pomocí:

- a) dokladu podepsaného příslušnou osobou, která doručení uskutečnila, s uvedením:
 - i) jména a příjmení příslušné osoby, která doručení uskutečnila;
 - ii) způsobu doručení;
 - iii) data doručení;
 - iv) pokud byly doručované písemnosti doručeny jiné osobě než žalovanému, jména dotyčné osoby a jejího vztahu k žalovanému; a
 - v) jiných povinných údajů podle vnitrostátních právních předpisů.
- b) potvrzení o přijetí osobou, jíž byl dokument doručen, pro účely prvního pododstavce písm. a) a b) tohoto odstavce.

4. Doručení podle článků 2 a 3 tohoto článku lze provést i doručením právnímu zástupci nebo zmocněnci žalovaného.

5. Mají-li být dokumenty o zahájení řízení nebo dokumenty s obdobnými účinky nebo předvolání doručeny mimo členské státy, lze je doručit jedním ze způsobů, které stanoví:

- a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007⁽¹⁾, je-li použitelné, pokud jde o dodržování práv příjemce, které nařízení zaručuje; nebo
- b) Haagská úmluva ze dne 15. listopadu 1965 o doručování soudních a mimosoudních písemností v cizině ve věcech občanských a obchodních nebo jiná použitelná úmluva či dohoda.

6. Touto směrnicí není dotčeno použití nařízení (ES) č. 1393/2007 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004⁽²⁾ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006⁽³⁾.

Článek 18

Právo na právního zástupce v občanskoprávním řízení

1. Členské státy zajistí, aby strany sporu v občanskoprávním řízení měly právo na právního zástupce, a to takovým způsobem, aby mohly prakticky a účinně uplatňovat svá práva.

V přeshraničních sporech členské státy zajistí, aby strany sporu v občanskoprávním řízení měly právo na právního zástupce ve svém domovském státě pro účely předběžného poradenství a na jednoho právního zástupce v hostitelském státě pro účely vedení řízení.

2. Členské státy respektují důvěrnost komunikace mezi stranami sporu a jejich právním zástupcem. Tato komunikace zahrnuje schůzky, korespondenci, telefonické hovory a jiné formy komunikace, které jsou přípustné podle vnitrostátního práva.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 (Úř. věst. L 324, 10.12.2007, s. 79).

⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky (Úř. věst. L 143, 30.4.2004, s. 15).

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (Úř. věst. L 399, 30.12.2006, s. 1).

Úterý, 4. července 2017

3. Aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy, které vyžadují povinnou přítomnost nebo pomoc právníka, strany občanskoprávního řízení se mohou vzdát práva uvedeného v odstavci 1 tohoto článku, jestliže:

- a) byly stranám jednoduchou a přístupnou formou ústně či písemně poskytnuty jasné a dostatečné informace o případných důsledcích rozhodnutí vzdát se tohoto práva; a
- b) rozhodnutí vzdát se svého práva bylo učiněno dobrovolně a jednoznačně.

Členské státy zajistí, aby strany mohly rozhodnutí vzdát se svého práva následně v kterémkoli okamžiku během občanskoprávního řízení odvolat a aby byly o této možnosti informovány.

4. Tímto ustanovením nejsou dotčena zvláštní ustanovení o právním zastoupení uvedená v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ⁽¹⁾, nařízení (ES) č. 1896/2006 a nařízení (EU) č. 655/2014.

Článek 19

Přístup k informacím

Členské státy se snaží poskytovat občanům transparentní a snadno dostupné informace o zahajování jednotlivých druhů řízení, pravidlech promlčení nebo prekluze, o soudech příslušných k projednání sporů a nutných formulářích, které je třeba k tomuto účelu vyplnit. Tento článek nevyžaduje, aby členské státy poskytovaly právní pomoc formou právního posouzení konkrétního případu.

Článek 20

Tlumočení a překlad podstatných dokumentů

Členské státy se snaží zajistit, aby každá strana sporu plně porozuměla právnímu řízení. Cílem je, aby v občanskoprávním řízení bylo za účelem dosažení spravedlivého procesu v souladu s ustanoveními článku 15 této směrnice zajištěno tlumočení a překlad všech podstatných dokumentů.

Článek 21

Povinnosti stran a jejich zástupců

Členské státy zajistí, aby strany sporu a jejich zástupci jednali vůči soudu a ostatním stranám v dobré víře a s úctou a nezkreslovali u soudu věci nebo skutečnosti ať již vědomě, nebo pokud si toho měli a mohli být vědomi.

Článek 22

Veřejné jednání

Členské státy zajistí, aby byla řízení veřejná, ledaže soud v zájmu jedné ze stran nebo jiných dotčených osob, nebo v obecném zájmu spravedlnosti či veřejného pořádku rozhodne o jejich uzavření v nezbytném rozsahu.

Článek 23

Soudní nezávislost a nestrannost

1. Členské státy zajistí, aby soudy a jejich soudci požívali soudní nezávislosti. Složení soudů nabízí dostatečné záruky pro vyloučení veškerých oprávněných pochyb týkajících se nestrannosti.
2. Při výkonu svých povinností nejsou soudci vázáni žádnými pokyny a nejsou pod žádným vlivem nebo tlakem a v dané věci jsou subjektivně nepodjatí a bez osobních předsudků.

Článek 24

Odborná příprava

1. Aniž jsou dotčeny nezávislost soudů a rozdíly v organizaci soudnictví v rámci Unie, členské státy zajistí, aby soudy, justiční vzdělávací instituce a osoby vykonávající právníká povolání posílily své systémy justiční odborné přípravy s cílem zajistit, aby bylo do vzdělávání v členských státech začleněno unijní právo a řízení.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích (Úř. věst. L 199, 31.7.2007, s. 1).

Úterý, 4. července 2017

2. Programy odborné přípravy jsou prakticky zaměřené, relevantní pro každodenní práci právníků, konají se v krátkých lhůtách a využívají moderní techniky učení a zahrnují možnosti počáteční i průběžné odborné přípravy. Programy odborné přípravy se zaměřují zejména na:

- a) získávání dostatečných znalostí nástrojů justiční spolupráce v Unii a budování vlastních pohnutek k pravidelnému studiu unijní judikatury s cílem ověřovat vnitrostátní provádění a využívat řízení o předběžné otázce u Soudního dvora Evropské unie;
- b) šíření znalostí a zkušeností v oblasti unijního práva a řízení a jiných právních systémů;
- c) usnadnění krátkodobých výměn nových soudců;
- d) zvládnání cizího jazyka a jeho právní terminologie.

KAPITOLA III: ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 25

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do... [jeden rok od data vstupu této směrnice v platnost]. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.
2. Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.
3. Členské státy sdělí Komisi znění vnitrostátních právních opatření, která přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 26

Přezkum

Nejpozději do 31. prosince 2025 a poté každých pět let předloží Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru zprávu o uplatňování této směrnice, která se bude opírat o kvalitativní i kvantitativní informace. V této souvislosti Komise zhodnotí zejména dopad směrnice na přístup ke spravedlnosti, základní právo na účinnou právní ochranu a právo na spravedlivý proces, na spolupráci v občanských věcech a fungování jednotného trhu, na malé a střední podniky, konkurenceschopnost hospodářství Evropské unie a důvěru spotřebitelů. Ke zprávě budou v případě potřeby připojeny legislativní návrhy na úpravu a posílení této směrnice.

Článek 27

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 28

Určení

Tato směrnice je určena členskými státem v souladu se Smlouvami.

V [...] dne [...]

Za Evropský parlament
předseda

Za Radu
předseda nebo předsedkyně